

การทำนาในสภาพฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วง

1. ข้อเท็จจริง

สภาพการทำนาปีในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนเพื่อใช้ในการทำนาหว่าน และการปักดำสำหรับการใช้น้ำชลประทานก็เพียงเพื่อการเสริมให้มีปริมาณน้ำพอเพียงเมื่อยามที่มีปริมาณน้ำฝนไม่พอเพียงเท่านั้น อย่างไรก็ตามหากมีฝนตกปกติตามฤดูกาลการใช้น้ำชลประทานก็ไม่มีความจำเป็น

2. ปัญหา

ตามที่ได้เกิดภาวะแห้งแล้งติดต่อกันเป็นเวลานานในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีผลทำให้ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลและสิริกิติ์ในปี 2535 อยู่ในระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ ไม่สามารถระบายน้ำเสริมเพื่อการทำนาปีในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้เป็นปกติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมชลประทานจึงได้ประกาศให้เกษตรกรซึ่งอยู่ในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา เลื่อนการทำนาปีในเดือนสิงหาคม เป็นเหตุให้เกษตรกรต้องชะลอการลงมือปลูกข้าว

3. คำแนะนำสำหรับเกษตรกร

1. เลื่อนการทำนาปีออกไปจนกว่าจะเริ่มมีฝนตกชุก คือประมาณต้นเดือนสิงหาคม
2. ในช่วงสัปดาห์แรกของเดือนสิงหาคม ถ้ามีปริมาณน้ำพอที่จะตกกล้าได้ แนะนำให้ทำนาดำ หรือหากมีน้ำมากพอก็ใช้วิธีหว่านน้ำตามได้เพื่อลดขั้นตอนและช่วงระยะเวลาการทำนา
3. ถ้าหากถึงกลางเดือนสิงหาคม ปริมาณน้ำในทุ่งยังไม่เพียงพอที่จะตกกล้า แนะนำให้ทำการหว่านข้าวแห้งหรือหว่านสำร่าย
4. กรณีที่ต้องการใช้น้ำเพื่อช่วยเหลือการทำนาปีในช่วงฝนทิ้งช่วง ก็จะมีกาใช้น้ำจากแหล่งน้ำหรือคลองที่อยู่ได้พื้นที่เขื่อนเก็บกักน้ำ โดยทางราชการจะสนับสนุนเครื่องสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

5. สำหรับพื้นที่ดอนที่เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในการทำนา ขอให้เกษตรกรงดการปลูกข้าวและหันมาปลูกพืชอายุสั้น เช่น ถั่ว และพืชผักต่าง ๆ แทน

4. วิธีการแก้ไขปัญหาน้ำ

โดยสภาพทั่วไป ฝนจะตกชุกในช่วงเดือนสิงหาคมทุกปี หากในพื้นที่มีน้ำมากพอเพียงก็ขอให้เกษตรกรทำการตกกล้า เพื่อจะได้ทำการปักดำหรือทำนาหว่านน้ำตาม ถ้าเกิดสภาพฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลายาวนานไปถึงช่วงเดือนสิงหาคม หากเกษตรกรได้ตัดกล้าไว้ตั้งแต่ช่วงปลายเดือนกรกฎาคม อายุกล้าจะแก่และยังปล้องแล้ว ในการปักดำให้ใช้จำนวนต้นต่อจอบให้มากขึ้น และปักดำให้ถี่เพราะกล้าเหล่านี้จะแตกกออ่อน หรือใช้วิธีการปลูกข้าวโดยการหว่านข้าวแห้ง เพื่อลดขั้นตอนในการตกกล้า และไม่ชะงักในการเจริญเติบโตเกี่ยวกับต้นฤดูการ

การปลูกข้าวโดยการหว่านข้าวแห้งหรือหว่านสำราย

การปลูกข้าวโดยการหว่านข้าวแห้งหรือหว่านสำราย การปลูกโดยใช้เมล็ดแห้งที่ยังไม่ได้เพาะในถุง ทำได้ดังนี้

1. ทำการไถตะตากดินไว้เพื่อทำลายวัชพืช จึงทำการไถแปรย่อยดินให้มีขนาดพอเหมาะ แล้วปรับดินให้เรียบสม่ำเสมอ ได้ระดับ แล้วจึงหว่านเมล็ดข้าวแห้ง
2. การหว่าน ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้เตรียมไว้หว่าน ไร่ละ 15 กก. แล้วคราดกลบ
3. เมล็ดพันธุ์ข้าว ควรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ไม่ไวแสงปลูก หากใช้ข้าวไวแสงเวลาจะไม่ทัน ได้ผลผลิตต่ำ
4. การใส่ปุ๋ย ข้าวที่ปลูกในช่วงฝนแล้ง เป็นการปลูกข้าวล่าช้ากว่าฤดูกาลมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใส่ปุ๋ยช่วยเร่งให้ต้นข้าวมีการเจริญเติบโตได้เต็มที่ จึงจะทำให้ได้ผลผลิตสูงใกล้เคียงกับการทำนาคำตามฤดูกาลปกติ

การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1

ในพื้นที่ดินเหนียวให้ใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0, 18-22-0 หรือ 20-20-0 สูตรใดสูตรหนึ่งในอัตราไร่ละ 25 กก. ในดินทรายให้ใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-8 ในอัตราไร่ละ 25 กก. โดยใส่ปุ๋ยหลังจากข้าวงอกแล้ว 5-6 วัน

การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2

ให้ใส่ปุ๋ยหลังจากข้าวงอกแล้ว 40-45 วัน โดยใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต หรือแอมมोनียมคลอไรด์ ไร่ละ 25-30 กก. หรือปุ๋ยยูเรีย ไร่ละ 10-15 กก. ในการใส่ปุ๋ยควรคำนึงถึงว่าดินจะต้องเปียกแฉะหรือมีน้ำขังไม่ควรเกิน 20 เซนติเมตร ถ้าหากดินแห้งหรือระดับน้ำมาก กว่านี้ ให้เลื่อนการใส่ปุ๋ยออกไปมีเวลานั้นจะทำให้การใส่ปุ๋ยไม่มีประสิทธิภาพ เกิดการสูญเสียปุ๋ย ทำให้ต้นข้าวได้รับปุ๋ย ไม่พอเพียง ผลผลิตจะต่ำ

5. การดูแลรักษา

- 5.1 ควรปรับปรุงคันนาให้ดี อุดรูรั่วของน้ำ
- 5.2 หมั่นตรวจดูนาอย่างสม่ำเสมอ หากพบศัตรูข้าวให้รีบกำจัด
- 5.3 ถ้าหากพบว่าข้าวขึ้นไม่สม่ำเสมอ ควรถอนต้นข้าวที่แตกกอไปซ่อมแซม

สรุป

ในที่ฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเป็นประจำ ให้เปลี่ยนวิธีปลูกข้าว จากการปักดำมาปลูกโดยการหว่านข้าวแห้งไม่ควรรอให้ฝนตก ได้น้ำพอเพียงในการตากกล้าและปักดำ เพราะจะล่องเข้ามาในฤดูแล้งมาก ทำให้ข้าวที่ปักดำไม่ทำอะไรก็จะตั้งท้องและออกดอก ทำให้ได้ผลผลิตต่ำอย่างไรก็ตาม หากฝนล่ามจนถึงปลายเดือนสิงหาคมจนถึงกันยายน จะทำการหว่านแห้งก็จะไม่ค่อยได้ผล เพราะฤดูกาลล่ามมากฝนจะหมดควรงการปลูกข้าว หันไปปลูกพืชอายุสั้นแทน เช่น ถั่วและพืชผักต่าง ๆ

